

**Gazdálkodás Baráti Köre – Gazdálkodás Szerkesztőbizottsága
Agrárgazdasági Kutató Intézet**

**„EU-tagságunk 10 évének agrár- és vidékgazdasági tapasztalatai”
Budapest, 2014. április 10.**

**A hazai hús és zöldség-gyümölcs termékpálya
helyzetének alakulása**

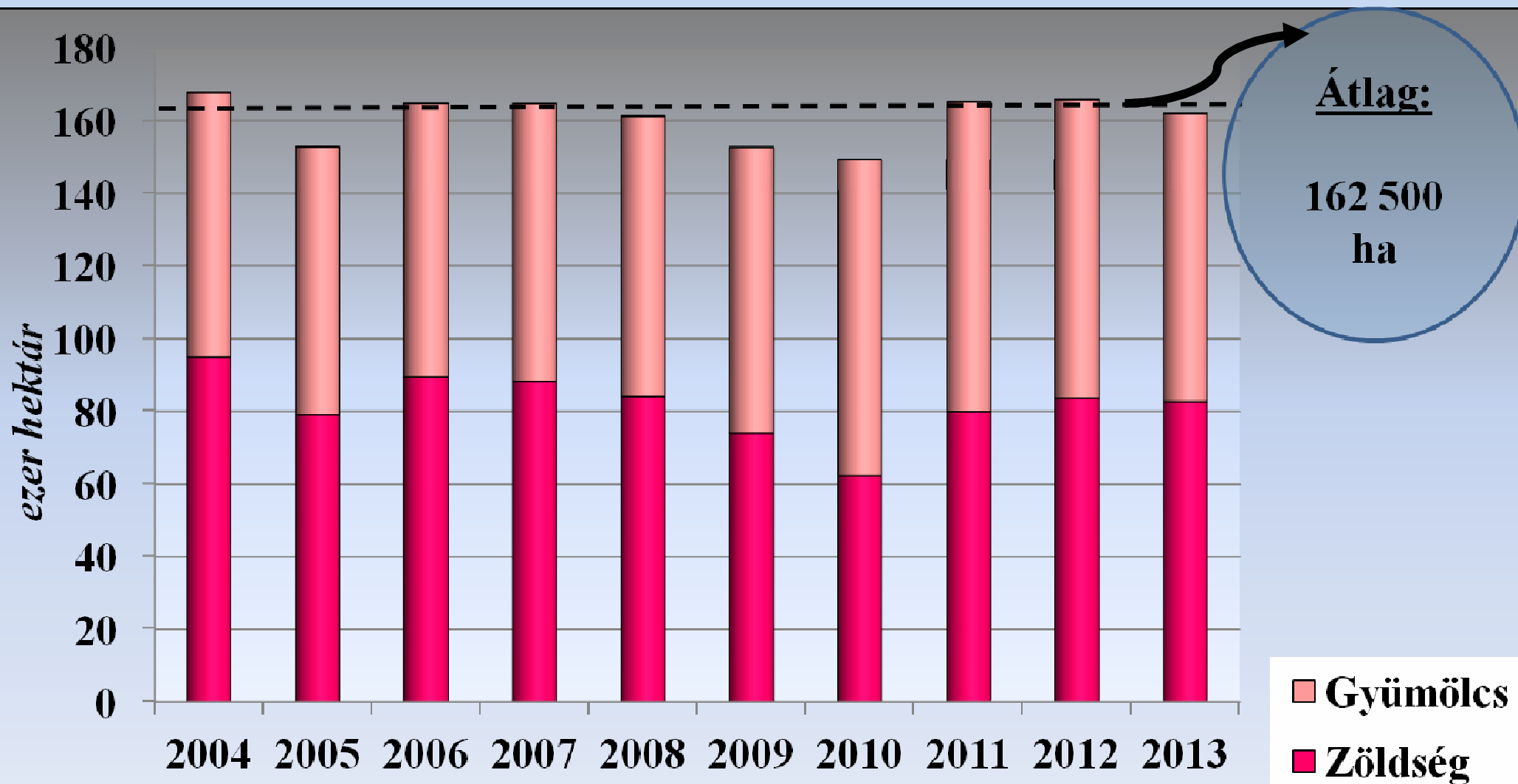
Apáti Ferenc – Szűcs István

A hazai zöldség-gyümölcs ágazat teljesítményének értékelése

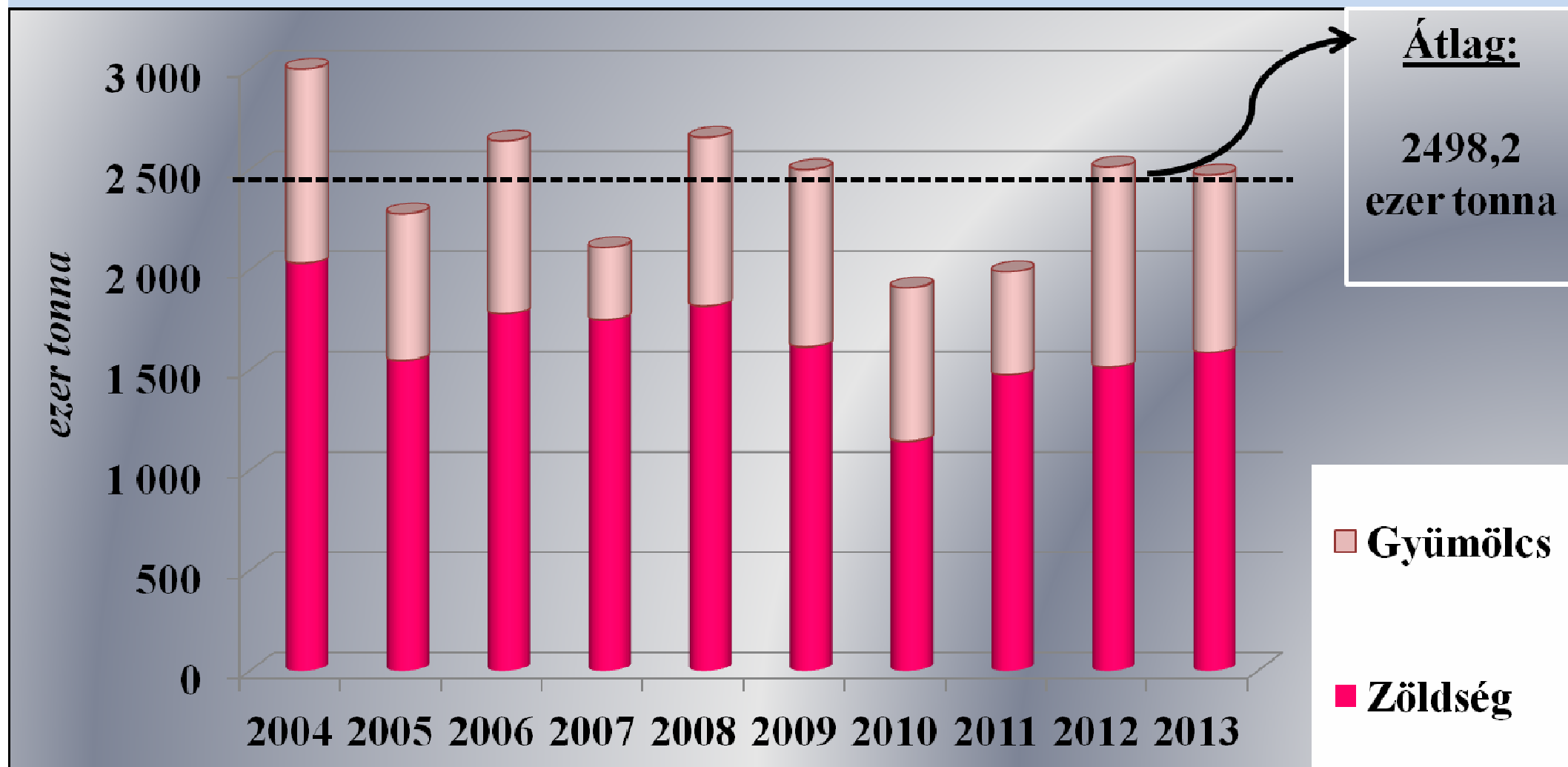

A zöldség-gyümölcs termőterület alakulása 2004. és 2013. között

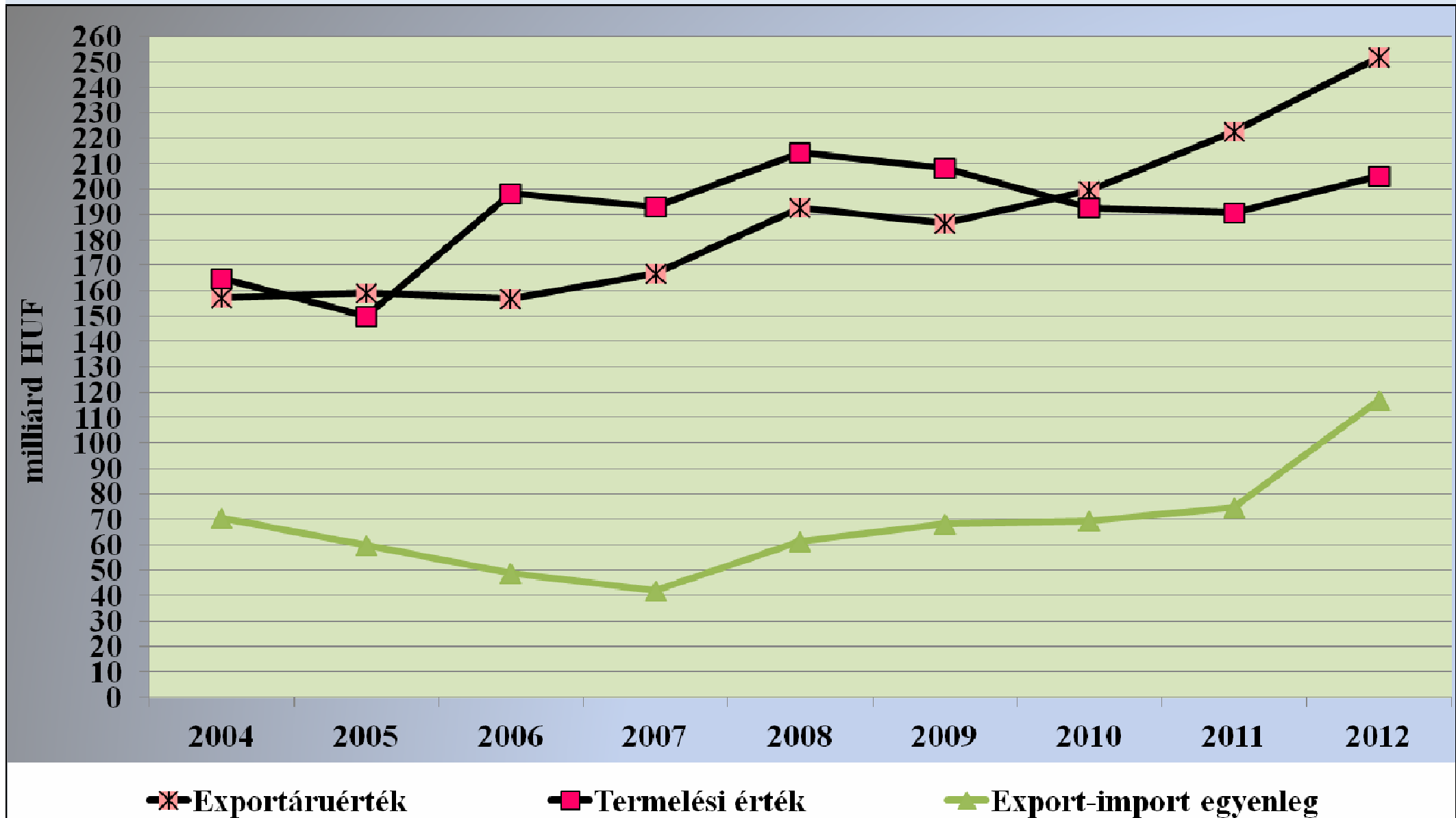
Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

A hazai zöldség-gyümölcs termésmennyiség alakulása 2004. és 2013. között

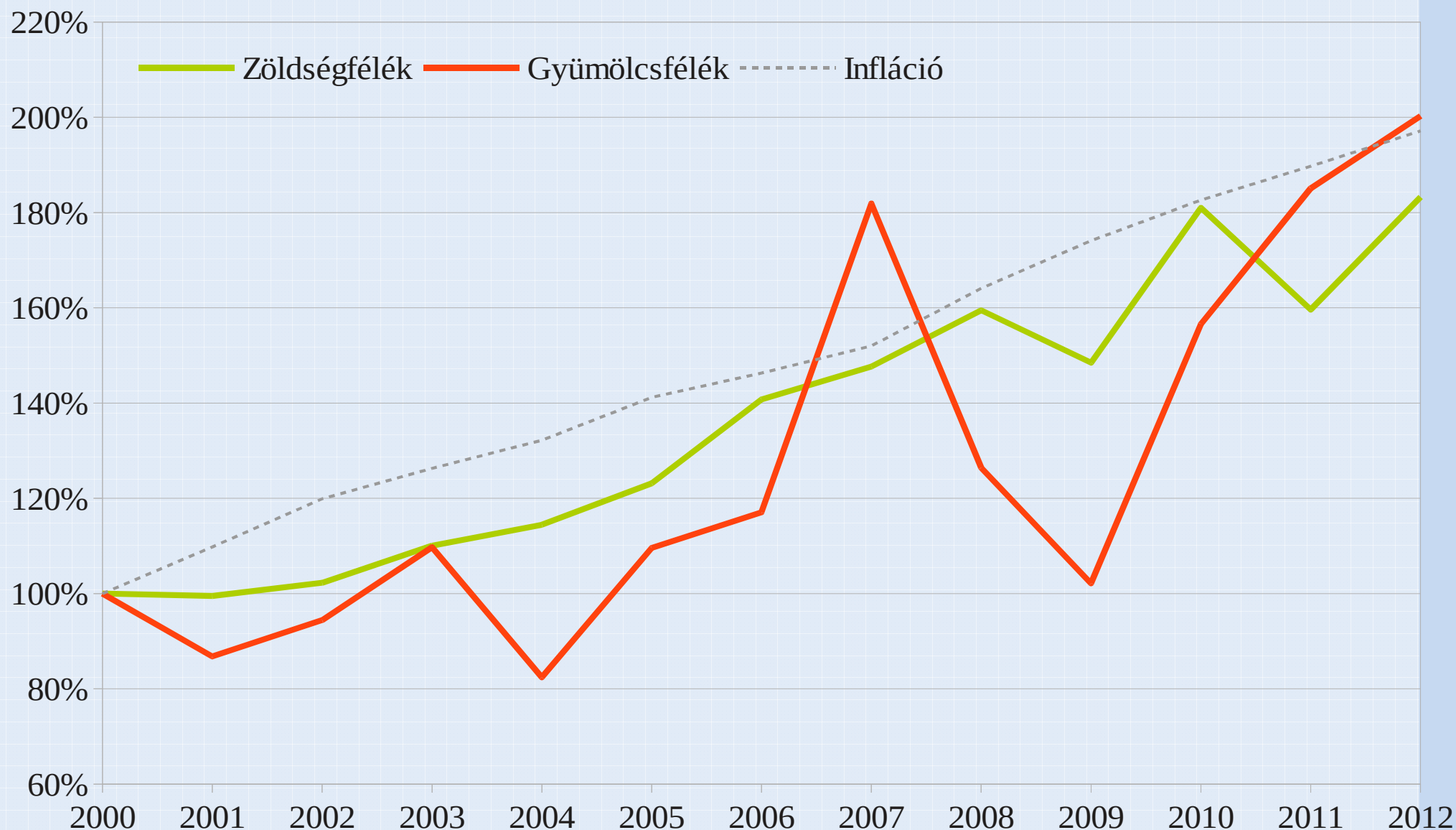
Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

A termelési érték, export áruérték és export-import egyenleg alakulása 2004. és 2012. között

Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

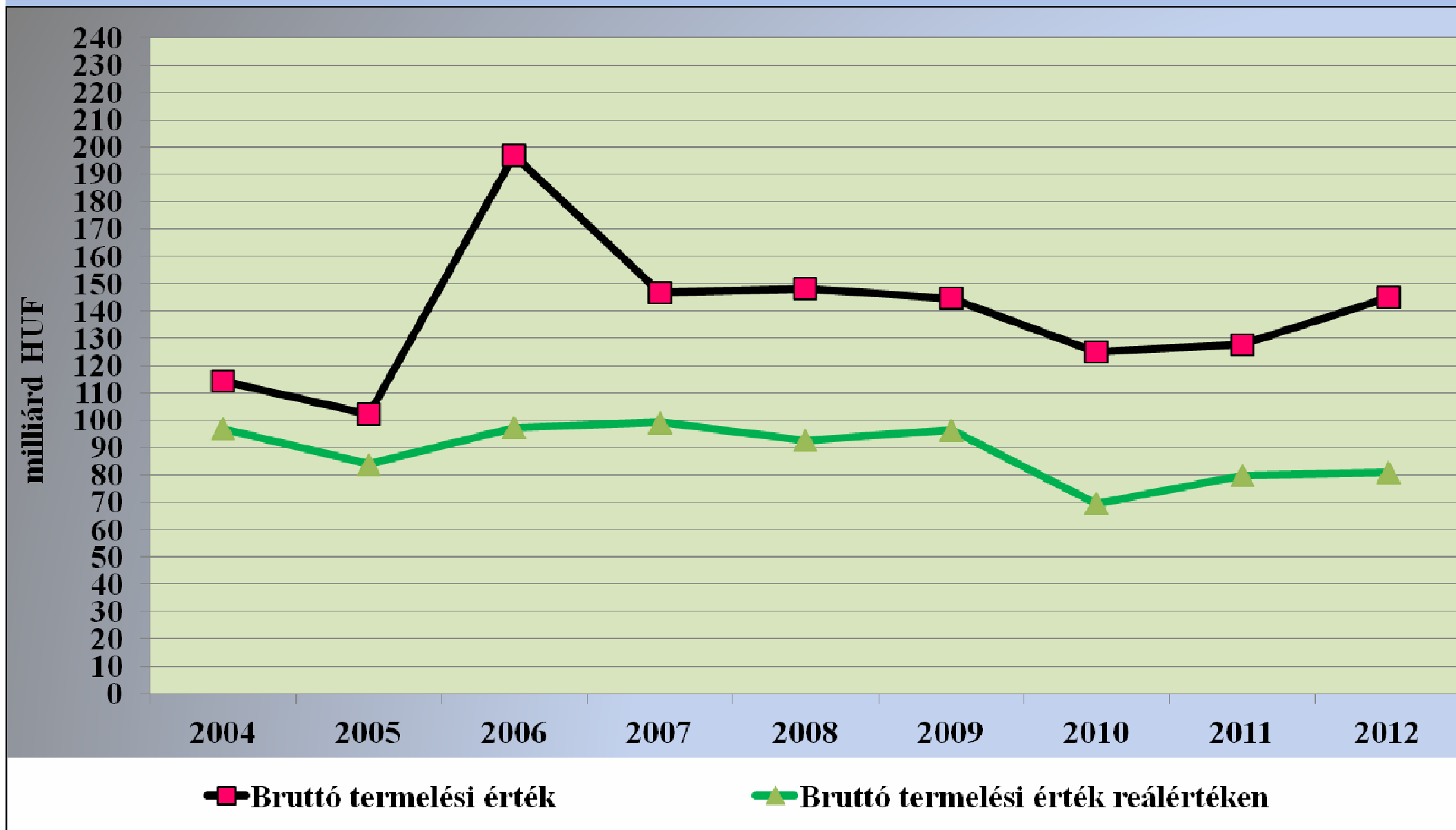
A zöldség-gyümölcs termelői árindexek alakulása

Forrás: KSH alapján; Fodor, 2012

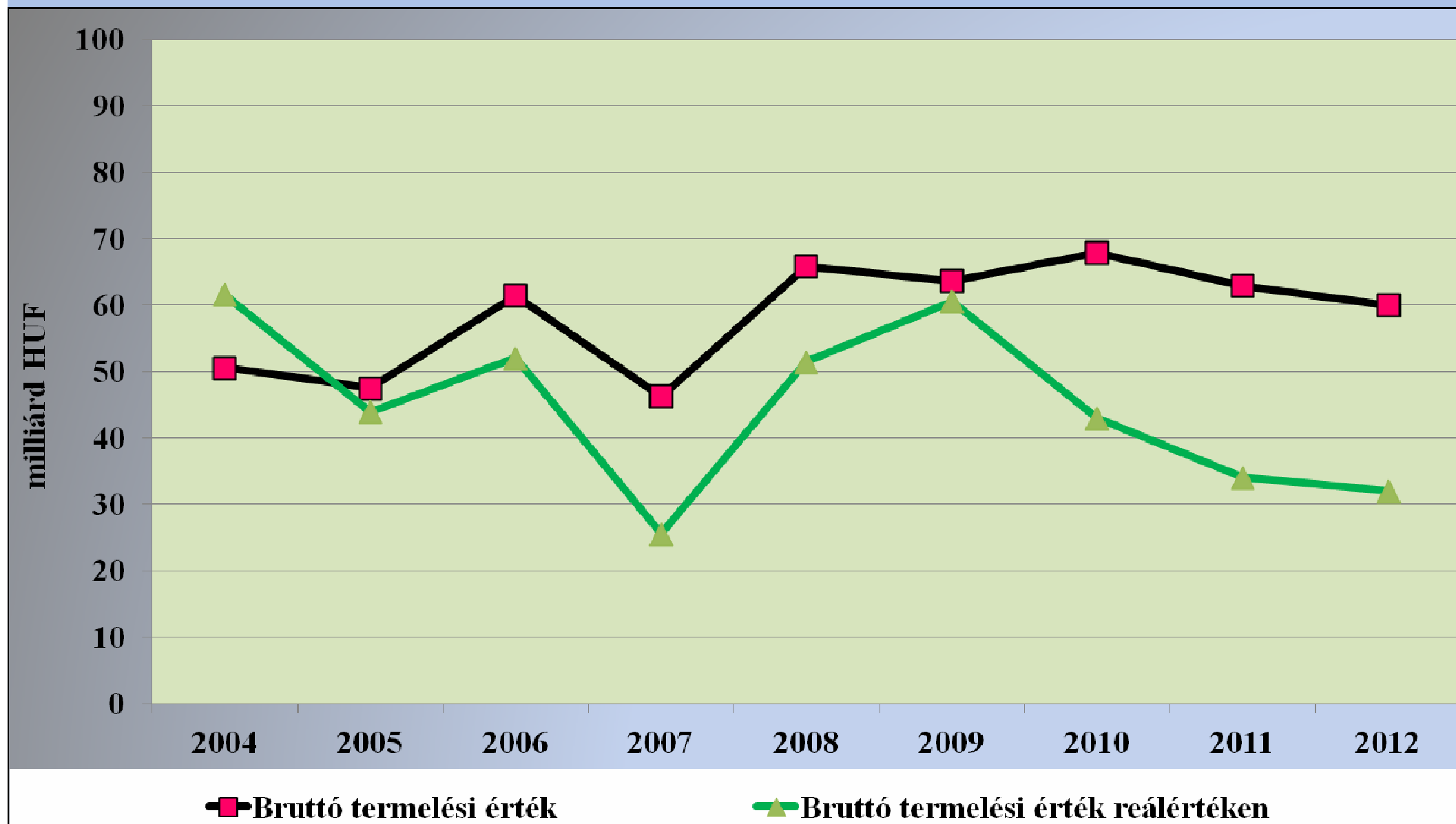
A termelési érték alakulása zöldségeknél reálértéken (2000. évi árszínvonalon)

Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

A termelési érték alakulása gyümölcsöknél reálértéken (2000. évi árszínvonalon)

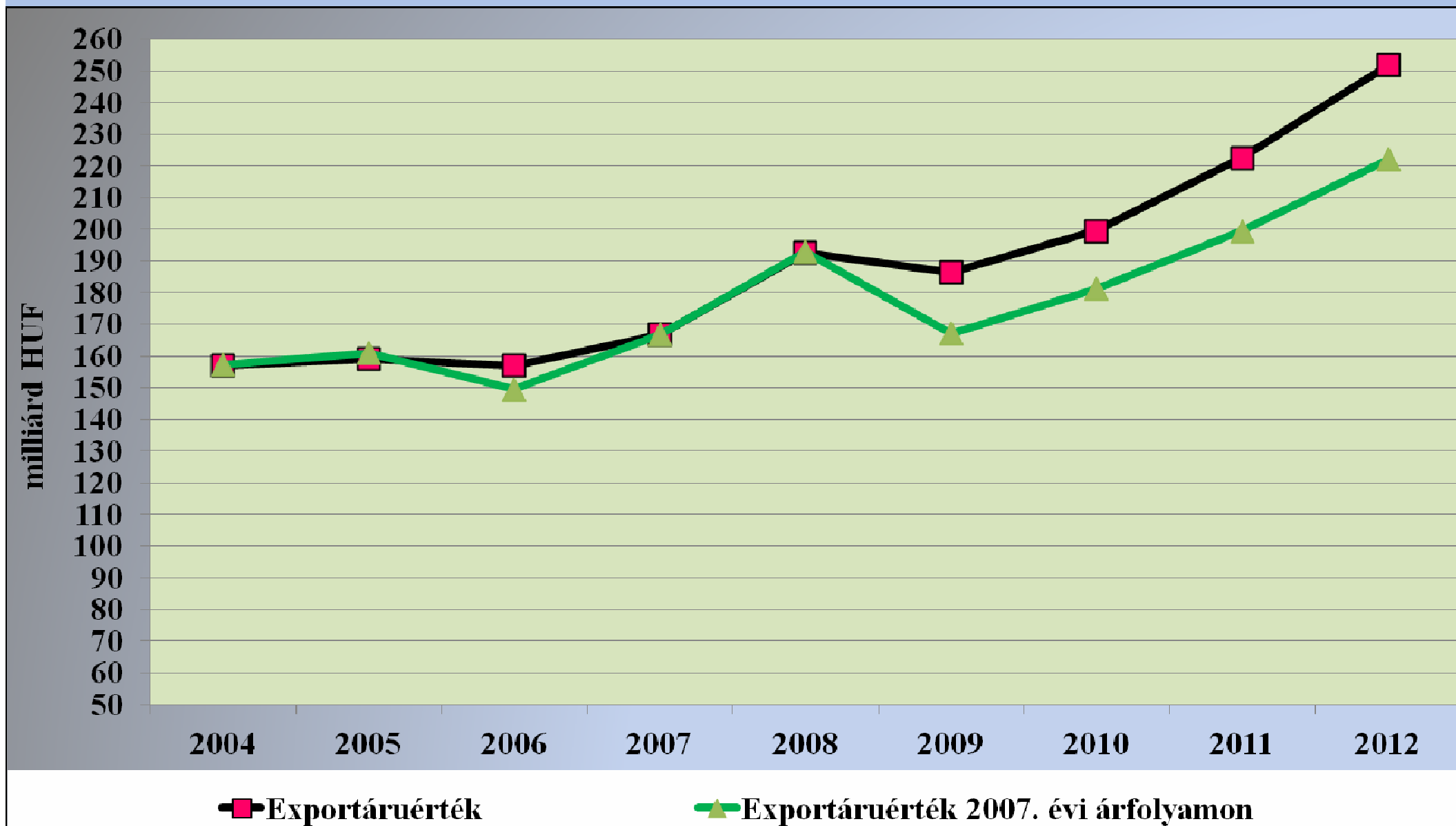
Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

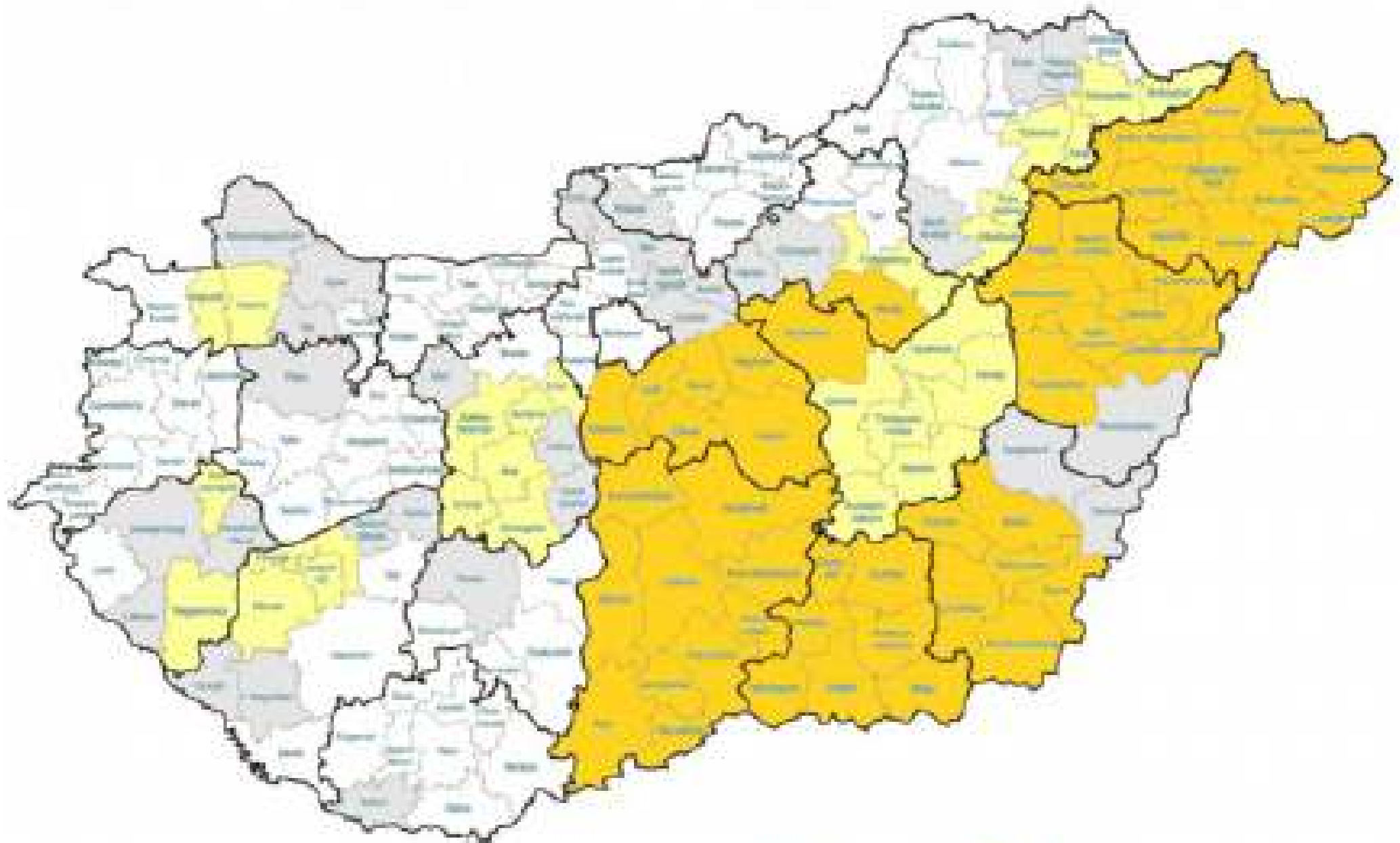
Exportáruérték alakulása

2007. évi árfolyamon

Forrás: FruitVeb és KSH adatai alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

A zöldség-gyümölcs ágazat területi elhelyezkedése

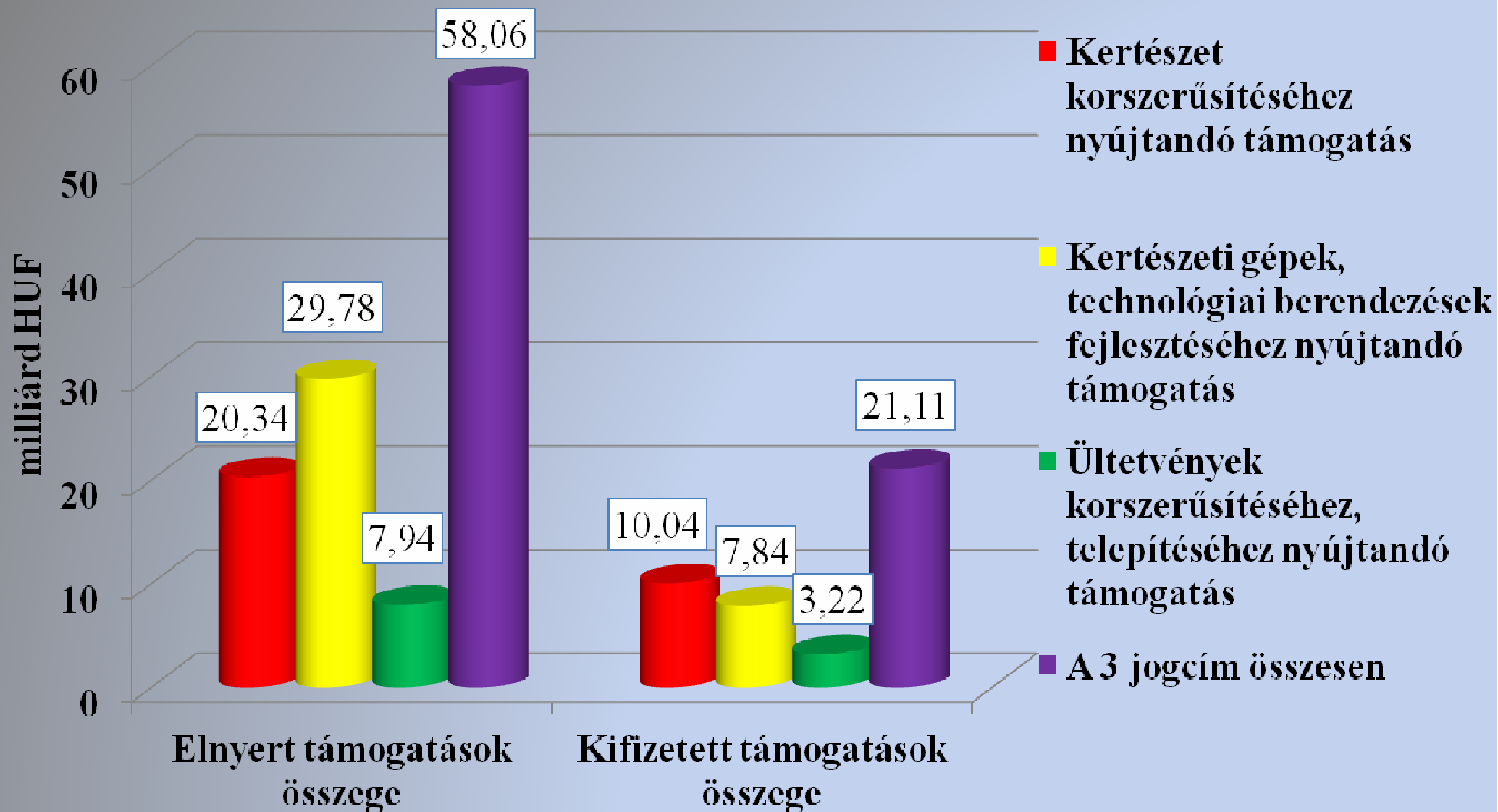
 nem jelentős *kevésbé jelentős* *jelentős* *igen jelentős*

***A fejlesztési-beruházási támogatások
(EMVA I. tengely) rendszerének értékelése***

A kertészet fejlesztési-beruházási támogatásainak összegzése a 3 jogcím alapján 2007. és 2013. között

Forrás: MVH Monitoring Jelentések alapján Körbei A. – Apáti F., 2013.

A szektor környezete

• **Politikai környezet**

- „*A kertészet kiemelt ágazat*” ??? (A múltban nem volt érzékelhető tettekben is érzékelhető akarat a kertészet nagy ívű, összehangolt fejlesztésére, márpedig e nélkül érdemi fejlődés nem érhető el!!!)

• **Gazdasági-támogatási környezet**

- Nehéz hitelhez jutás, magas kamatok. A kertészet különösen kockázatos a bankok számára.
- Nehézkes, túlbürokratizált, EMVA kertészeti támogatási rendszer (ÚMVP / EMVA 2007-2013. kertészeti fejlesztési fejezete kudarcot vallott).
- Jelentős károkat okozó, a piaci megtisztulást akadályozó közvetlen támogatási rendszer (SAPS, AKG, TÉSZ-támogatások, stb.).
- A hazai reálbérek nem növekedtek, a munkanélküliség nem enyhült, a háztartások fogyasztása csökkent.

• **Társadalmi-szociális környezet**

- Nincs szakképzett munkaerő bázis.
- Gyakran mennyiségében sem áll rendelkezésre elég munkaerő.
- A szakember-képzés mélyebb színvonalon áll, mint valaha.

Piaci környezet

- A **belső fogyasztás** számottevő növekedése a következő 6-8 évben nem várható. A zöldség és a gyümölcs a legtöbb magyar háztartás számára „luxuscikk”. **Ennek ellenére a belpiac bővíthető...**
- Az **export** lehetőségeink számos gyümölcsfaj tekintetében potenciálisan jók, de hiányoznak a versenyképes méretű árualapok, így érdemi növekedés nem várható.
- Ágazati szervezettség hiányában még a hazai nagyáruházláncokat sem fogjuk tudni kellőképpen kiszolgálni, megvan a veszélye, hogy részben a **belső piacainkat** is elveszítjük.
- Egyfajta piaci tisztulás megindult, de még mindig nagyon sok a **„piaczavaró” termelő** és **közvetítő kereskedő**.
- Van számos **piaczavaró / piactorzító TÉSZ** is, melyekre a kínálat koncentrációja nem alapozható, mert csak egy szűk csoport fejlesztése és plusz támogatáshoz juttatása a cél.

Amennyiben **piaci letisztulásban** és **ágazati szervezettségben** nem lépünk jelentősen előre, a következő 6-8 évben is legfeljebb csak az elmúlt időszak piaci pozícióival számolhatunk, ami a fejlődés akadályozója lesz!

Természeti környezet

- Az elmúlt 5-10 év időjárásának alakulása is azon hosszú távú előrejelzések irányába mutat, mely szerint **a szélsőséges időjárási jelenségek felszaporodása** várható:
 - növekedni fognak az aszályos periódusok és a hőségnapok,
 - a téli és tavaszi fagyok,
 - a jégesők.
- A természeti környezet egyértelműen számunkra **kedvezőtlen irányba mozdult el**, mely felveti az öntözés, a fagy- és a jégvédelem kérdését.
- Az ökológiai adottságaikban semmilyen érdemi **versenyelőnyünk nincs** a versenytársakkal szemben.

A természeti környezet kedvezőtlen alakulása miatt a korszerű üzemeknek is egyre többet kell teljesíteniük, egyre magasabb terméshozamokat kell elérniük vagy nagy értékű beruházásokat eszközölniük ugyanazért az eredményért.

Összegzés

Főbb megállapítások:

- Az ágazat teljesítményét kifejező naturális mutatók ~~csökken~~ → *a termőterület és a termésmennyiség.*
- A termelési érték javulása mögött → elsősorban a termelői árszínvonal emelkedés áll, tehát *nincs valódi termelésnövekedés*
- Az export áruérték növekedésének oka → jelentős részben az árfolyam „kedvező” irányú elmozdulása.
- **Az ágazat elsődleges teljesítménye → stagnáló jellegű**
- *A fejlesztési-beruházási támogatások mértéke messze elmaradt az elvárttól.*
- *A támogatások kifizetése lassan halad, a rendszer kiszámíthatatlan, így tervezhetetlenné teszi a jövőt.*
- **Az EMVA 2007-2013. kertészeti fejlesztési fejezete → totális kudarcot vallott.**
- **A külső környezet számos eleme kedvezőtlenül alakult vagy kedvezőtlen irányba mozdult el.**

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmet!

